

סמון ימני

אן ליטני

איל איל איסראיל

כל עם ישראל עצר בשבוע שעבר את נשימתו בעייה דרוכה ומבוהלת: כיצד יתנהג הציבור הערבי הישראלי ביום-האדמה התשע"ט? השמאלנים מבינינו התפללו רחם, שאחיהם יזכרו ברוע האחרון לע"ז צור בעד עצמם, ולא למחוק את שרידי ההבדלים בינם ובין אחיהם בשטחים.

בכל הדיווחים והכתבות שהתפרסמו אחרי יום-השבתה, התבשרנו ש-יום-האדמה עבר בשקט מפתיע, "תע", כאילו רבנונים בעראב בקבוקי-בערה בס' ח'נין, הם חלק מהריסואל המקביל בשבתות בצא' צנו, והציבור הערבי, איכזב' לכאורה את הרחוב הישראלי, כשלא נקט אותם גילויי-שימחה מולקלו-יסטיים, שאנו כה רגילים אליהם.

ההלוכות-ההודדות עם האינתיפאדה, הנפת דיגלי אש'ף, הבערת צמיגים, רגימת רכבות וחסימות כבי-שים - התקבלו באנחת רווחה קולנית אצל עיתונאי-ישראל, שחששו מ-אקסן' יותר רציני.

עוד פרט מעניין: מאותם מצעד-שילהוב-יצרים, שנערכו בכל היישובים הערביים. אף פעם לא טור-חים, משום-מה, עיתונאי-ישראל וכתבי-הטלוויזיה, האמונים על זכות-הציבור-לדעת, לתרגם לקהל ה-קוראים והצופים את הסיסמות הנצרות בכל-פה, כאילו היו אלה קריאות, אל-אל-ישראל' מסורתיות, שאין צורך להסיבין.

אין עוד ציבור כדוגמת ערבי-ישראל, הזוכה בק-רדיט ציבורי וסלחנות תיקשורתית במימדים כאלה.

סוס טרויאני

לא פלא שיוסף ביילין הוא הבחירה של שימרון מרס למנהיגות-העתידי של מפלגת-העבודה. חתרנותו הבלתי-נלאית של סגן-השר יוסי מאפי-לה, לא אחת, על תכניו המורכבים של מורו ורבו השר שימון, ומעמידה אותו כחובבן חסר-מעוף אל מול הפיתוח החדש של ה-סופר-ביילין", "חתרן משומר - סימן 2".

מתפלא אני, שיצרני המדבקות של חברת-הזבל עדיין לא יצרו דמויות בייליניות, כסמל לחוסר-נאמנות וירטואוזי ותכנות הבלתי-נלאית. מין נחש-מישק' פיים עם עדשות-מגע - למען ילדינו, שיראו וייראו. מעט מכישורנותיו של ביילין, האיש מיספר 2 במישרת-האחרון, ולמדנו שבוע שעבר, עת ניסח חב-ריהכנסת לדרן, ולאשר את הקציג-המדיני, ביילין היה זה שזים בבוקרו של יום הגדלה פרועה של תק-ציב הכספים הייחודיים, המוקדש למיפלות הדתיות ומקורביהן, הגדלה שהפתיעה אף אותן. ובערבו של יום, אצ'רץ יוסי זה שהשתתף במנישה חשאית במלון "פלאזה" בירושלים, בהשתתפות חברי-הכנסת משו-בך-היונים של המערך, שנושאה היה, ואיך לא, הפלת ממשלת האחדות. אותה ממשלה שביילין משמש כח-בר זוסר בה, והודות-התאפשר בעזרת מיודעיו מה-מיפלות הדתיות.

נשאלת השאלה אם ראש-הממשלה שמיר וחברי-מיפלותו מתכוונים לרסן ולרתום את הסוס הטרויאני הנישב אצלם בממשלה, והמממן בכספי-הציבור מימשלות-לב פוליטיות פרטיות, שעוד ולולות להת-גשם, או שמא ניצחון הליכוד בבחירות המוניציפליות שיחרר את ראשם וסימא עיניהם, והם באמת ובת-מים התחילו להאמין, סוף-סוף, שרק הליכוד יכול לשלוט?

הנושק הסודי

הגיעה לידיי התוכנית הצבאית הסודית של טוריה, המבטיחה ניצחון ודאי לסורים על ישראל. בתוכנית, לאחר סקירת הכוח הצבאי הסורי שהת-עצם ברות בשנים האחרונות, כפול מצבא סורי, ופי

אסד חחון סורית

ביילין חתרן משופר

כמאל חסן עלי מילחמה חמישית

שלושה מצבא בריטניה, מתגלה בפעם הראשונה הנ-שק הסודי הסורי.

התוכנית הסורית מתבססת באופן מפתיע על מור-דיעין טוב, שדיווח למטכ"ל הסורי על הכרזת בכירים בישראל, וביניהם שר-הביטחון - שאין לישראל פית-רון צבאי לאינתיפאדה". אך שמעו אסד והגנרלים על העובדה המפתיעה של ישראל אין פיתרון צבאי למ-שחן, התקבלה מיד ההחלטה: כל הצבא הסורי משוח-רר, ויחד עם נשות סוריה וילדיהם, ילקטו כולם אבנים ובקבוקי-בערה, ויסתערו "אזרחית" על ישראל.

המוסד לביטוח מנהיגים

ככל שעוברות השנים, ומורשים להם מוסדניקים החולקים עימנו מעט מזיכרונותיהם, כמו השבוע ב-מעריב, מתגלה לנו מועדון אכסלוסיבי עלום-שם - מועדון המבוטחים של המוסד הישראלי - שבו חברים מנהיגים ערביים.

למועדון המבוטחים הזה השתייך סאדאת, מש' תייך חוסיין, וכעת פורסם ב-מעריב' שגם ערפאת עצמו היה עד באחרונה חבר מן המניין.

זהו, כנראה, מיקרה נוסף שבו חשיבה רדודה של מנהיגינו, למען אינטרסים קיצרי-טווח, הובילה לפ-גיעה קשה באינטרסים ארוכי-הטווח של שבאן.

רק לחשוב שאילו שני ה"ה, חוסיין וערפאת, לא היו מאריכים ימים, כתוצאה מנדיבות ליבם של מנהיגינו, מה מוזר! תהליך הפלסטיניזציה של לידן. יורשו של ערפאת לא יכול היה לעמוד היום כפליט אביון מול העולם ולדרוש "בית לאומי", והיה עסוק, עד למעלה מצוארו, שם בפלסטין שמעבר-לנהר, ב-ייצוב "שיל-טונו ובהתמודדות "דמוקרטית" עם מתחריו מפלגי הפלסטנים השונים.

אף מדוע, לעזאזל, אנו מאטים את תהליך חילומי-השילטון הטיבעיים שם במדינות-ערב? תנו לתהליך הברירה הטיבעית לפעול שם, וכך לפחות נדע באמת עם מי יש לנו עסק.

וצהיל פתח בחקירה...

(המשך מעמוד 7)

מישמעתי, ולא לשלוח אותם לבית-דין צבאי, מכיוון שההליך הוא מהיר יותר. ברוב המיקרים קציני-השיטוט מעורים יותר כמה שנעשה בשטח, וקל להם יד-תר לכרר את העובדות לאור הנסיבות, מאשר שופטים צבאיים, שהמרחק בינם לבין מה שקורה בשטח עולה לעיתים על המרחק הפיסי שבין אולם-השיפוט למקום-האירוע בשטחים הכבושים.

במיקרים כאלו, החלוקה בין דין מישמעתי לבית-דין היא כמעט שווה, אך במיקרים אחרים - חבלות חמורות, התעללויות שאינן מסתיימות ב-מות, ירי להתיחוק, שימוש בגזא מולט לפי הוראות, ומיקרים חריגים אחרים - נוטים בצבא להעביר את השיפוט לקצין, ולא לבית-דין ולשופ-טים מקצועיים.

הנה כמה מיקרים שבהם החלט להעמיד את האחראים לדין מישמעתי: ב-תאריך 30 במרס 1988 עסקו חי"ל לים בפזיור התפרעויות קשות בכפר ש-שיות. במהלך התפרעויות, ולאחר ש-די גזא מרמיע וכדורי-גומי לא התעל-לפור את המתפרעים, ירו חיילי הכוח אש חיה לכיוון רגלי המתפרעים ול-כיוון הקרקע שלפניהם. ככל הנראה מירי אחד החיילים נפגע המנוח ונהרג.

מחומר החקירה עולה כי חיילי צה"ל ירו כמפורט לעיל, לאחר שגש-קפה סכנה מוחשית לחייהם. לפיכך, בנסיבות האירוע, מוסמכים היו החייל-לים לפתוח באש.

יחד עם זאת עולה כי סגן א', סמל ג' וסמל ד' ביצעו, בשלבים שונים של האירוע, ירי לעבר קיראבן או חומת-מיפגע, וזאת בניגוד להוראות הפתי-חה-באש. בעשותם כן עברו עכירה של אי-קיום הוראות לפי סעיף 133 (א) (1) לחוק השיפוט הצבאי 1955.

על אף מישלוח התיק להשלמה, לא אותרה תעודת-פסירה של המנוח ולא ניתן לקבוע בוודאות את נסיבות מותו. הנני מורה להעמיד לדין מישמעתי לפני קציני-שיפוט-בכיר את סגן א', את סמל ד' ואת סמל ג', בגין העבירה. יש להרגיש בעת תירודן הכוחות הפועלים באזור יהודה ושומרון, כי ירי לעבר קיר או חומה עומד בניגוד להוראות הפתיחה-באש, ואין לפעול בדרך זו, לנוכח הסכנה הרבה הטמונה בו (נתונים).

מיקרה אחר: ב-תאריך 18 במרס 1988 אירעו התפרעויות אלימות במחנה-הפליטים שאטי שבועה. כפי שפורט בפרק-העוב-דות, מצאו עצמם החיילים מוקפים ומותקפים על-ידי המון מוסת, שידה לעברם אבנים וחפצים שונים, עד אשר לאצלו, לדבריהם, לירות הן לכיוון ה-אוויר והן לעבר המתפרעים, משום שהיו נתונים בסכנת-חיים, ולא היתה בידם דרך אחרת להיחלץ מהמצב שאליה נקלעו.

ככל הנראה נפצעו 20 מתושבי-המחנה כתוצאה מירי זה, ואחד הפ-צועים, שנורה בכטנו, נפטר מפצעיו. היירי, שבוצע על-ידי סמל א', סג'ס ב' וסג' נ', היה, לכאורה, בהתאם לה-ראות הפתיחה-באש, שכן לעבר הכוח ידו אבנים ואמצעים קרים אחרים, ועקב כך נשקפה לכוח, שעמד מול מת-פרעים רבים, סכנת-חיים. בתחילה ירו בוצע ירי באוויר, ורק לאחר-מכן ירו הצלף, סמל א', ושני הקצינים, לעבר רגלי מסיתים ספציפיים.

היירי שביצע סגן ס' לעבר תוקף, שרץ לעברו כשיבירו מוט-כרובל, בוצע אף הוא בהתאם להוראות, עקב הסכנה שנשקפה לחייו של סגן ס' באותן נסי-בות.

סגן ש' ידה לקירבתו של מסית, אשר ברח אל תוך היס והמשך משם להסית את המון נגד חיילי צה"ל. מא-חר שסגן ש' לא נדרש לעניין זה בע-דותו, ומאחר שכתוצאה מירי זה לא נפגע איש, וכן בהתחשב במצב שבו היה נתון כוח-צה"ל באותה עת, לא מצאתי הצדקה עניינית להורות על נקיטת צעדים מישמעתי נגדו בגין מעשה זה. סגן ס' ירה בשנית לעבר אחד המתפרעים. היירי בוצע כשכוח-צה"ל התקף על-ידי המון רב, שהיה קרוב אליהם, ושלברכי סגן ס' נשקפה סכנת-

חיים. בתחילה בוצע ירי באוויר, ורק לאחר-מכן ירה הקצין לעבר המסית. לא נמצא כי ירי זה בעיקרו היה בניגוד להוראות הפתיחה-באש. יחד עם זאת עולה, לכאורה, כי היירי, שבוצע לעבר קירות הבתים הקרובים לחוף, כעולה מעדותו של סגן ש', על-ידי הקצינים, על-גמנת להרתיע את המון, מנוגד לכ-אורה להוראות, שכן לא בוצע לעבר האוויר, או לעבר תוקף ספציפי, ועלול היה לסכן את תושבי המקום. בהתחשב בנסיבות כולן, נמצא מקום להורות להעמיד את סגן ש' וסגן ס' לדין מי-שמעתי בגין ירי זה.

תישעה מיקרים הובאו לבית-דין צבאי. אחד, והמפורסם שבהם הוא מישמט גיבעתי, המתנהל בימים אלה.

השני הוא מיקרה המג"ד ושני החייל-לים, שעל העמדתם לדין נודע השבוע. השלושה נאשמים בכך שהיכו את עיאר עקאל ממחנה-הפליטים אל-כורג' שב-רצועת-עזה. האיש נפטר אחר-כך. הש-לושה יועמדו לדין בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות, ולא יואשמו בגרי-מת מותו של האיש, מכיוון שלא נמצא קשר סיבתי מישמפטי בין המכות שהיכר-הו, לאחר ששתתף בחפזות-סדר וידה אבנים לעבר כוחות צה"ל, לבין ה-מותו.

חמישה תיקים הועברו למישטרת-ישראל (אחד מהם ליועץ המישמפטי ל-ממשלה), מכיוון שהיוריס לא היו חייל-לים. אלה היו, קרוב לוודאי, מתנהלים בשטח.

ב-135 תיקים עדיין לא הסתיים הטיפול, והוא נמצא בשלבים שונים של החקירה ושל העיון המישמפטי בו.

חקירות אחרות

ח' וין מ-327 מיקרי-המוות, מספל הצבא גם חריגות אחרות של חייל-לים, הנוגעות באופן ישיר לאינתי-פאדה. בסך-הכל - 600 תיקים כאלה. (המיספר כולל בתוכו את התיקים שבהם יש מיקרי-מוות).

תיקים אלה כוללים עבירות של חבלות חמורות, הכאות, התעללות, גניבות ודברים אחרים.

למשל: ב-3 במרס 1988 התלונן איש הצלב-האדום על הכאתו, תוך כרי מעצר, של תושב מחנה-הפליטים שאטי שב-רצועת-עזה. מחומר-החקירה התברר שהאיש הוכה קשות על-ידי החיילים, אך הוא איבד את הכרתו ולכן לא יכול היה למסר עדות. החיירה לא יאותה בשל ריבוי כוחות שפעלו באותו היום בשטח. לכן הורה הפרקליט לסגור את התיק, אך המליץ לשקול שם פיצוי למתלונן.

מיקרה אחר מפורסם הוא המיקרה שהונצח על-ידי משה אלפרט, צלם ס-ביאס, שבו נראו שלושה חיילים מכים מכות-דיבא פלסטינים על צלע הר-שליד שכם.

השלושה, סרן ושני רבי-טוראים, הועמדו לדין ודינם נגזר. על הסרן נג' ורו שני חודשי-מאסר על-תנאי, ואחד נשפט לשלושה חודשי מאסר על תנאי, והשני לתורש חצי מאסר על-תנאי, ושלושה חצי מאסר על-תנאי.

החיילים שהיו מעורבים בפרשת ה-ד"רפר-הקבר' הועמדו גם הם לדין. הרס"ר, שהיה מעורב באירוע, הורד לדרגת טוראי, ונגזרו עליו ארבעה חודשי-מאסר בפועל, ושישה חודשי מאסר על-תנאי, טוראי אחד נשפט לחודשיים וחצי מאסר בפועל, והשני לחודשיים וחצי מאסר בפועל.

חייל, שנתפס בגניבת כסף מעצור, נענש בחצי שנת-מאסר בפועל, ועוד בחצי שנת-מאסר על-תנאי. חקירות מצ"ח אורכות לעיתים קרובות זמן רב מאוד, והמרחק בין החלטת הפרקליטות הצבאית לבין האירוע עצמו הוא רב ביותר. כך אובר לרוכ הקסר השיר בין המילואים למסקנות ולהחלטות. חיילי-המילואים משתחר-רים. חיילים אחרים שוכחים את האי-רוע. לכן מסתיימות חלק מהחקירות בסגירת תיקים, ללא פעולה ממשית בהם.